

Словник науковця

- **Індекс Гірша (h-індекс)** — показник впливовості науковця, колективу науковців, наукового закладу або наукового журналу, заснований на кількості публікацій та їх цитуваннях. h-індекс науковця дорівнює h якщо він є автором h публікацій, кожна з яких була процитована щонайменше h разів.

- **Індекс цитування** — прийнятий у науковому світі показник «значущості» праць вченого і являє собою число посилань на публікації вченого у реферованих наукових періодичних виданнях. SCI є одним з найпоширеніших наукометричних показників.

- **Інструменти цитування** (бібліографічні менеджери або референс менеджери) – це програми, розроблені для зберігання бібліографічних даних, повних текстів і оформлення посилань та списків літератури. Програми дозволяють створювати і підтримувати особисту (колективну) бібліотеку посилань на наукову літературу з можливістю завантаження першоджерел та автоматизації підготовки списків літератури.

MENDELEY

EndNote

zotero

- **Mendeley** – безкоштовне програмне забезпечення для керування бібліографічною інформацією, яке дозволяє зберігати та переглядати дослідницькі праці у форматі PDF. Mendeley є продуктом компанії Elsevier (Scopus) і використовується як соціальна мережа для вчених.
- **EndNote** (Платформа EndNote Online) – система управління бібліографічною інформацією, що застосовується для управління посиланнями і бібліографією. Безкоштовний пакет надається в онлайн версії програми – EndNote Online.
- **Zotero** – безкоштовна програма з відкритим програмним кодом. Дозволяє користувачеві збирати, упорядковувати та організовувати інформацію для власної дослідницької роботи з усіх типів джерел, що показані в браузері (статті в форматі PDF, вебсторінки, текстові файли, музичні, відеофайли тощо).

- **Квартиль** – це своєрідна категорія «престижності», «впливовості», «значущості» наукового журналу всередині наукометричної бази. Усього існує чотири квартали: Q1, Q2, Q3 і Q4. Перший і другий квартали Q1, Q2 - вважаються найпрестижнішими, в них входять найрейтинговіші журнали. Третій та четвертий Q3, Q4 – менш престижними.

- **Універсальна десяткова класифікація (УДК)** — бібліотечна класифікація документів, широко використовується у всьому світі для систематизації творів науки, літератури і мистецтва, періодичного друку, різних видів документів і організації картотек. Скорочені таблиці УДК українською мовою можна знайти на веб-сайті УДКК:

<https://udcsummary.info/php/index.php?lang=uk&pr=Y>

- **Хижацькі видання** — журнали, створені виключно заради отримання прибутку, а не для поширення результатів наукових досліджень. Публікація в таких журналах може дуже негативно позначитися на репутації вченого, а також не виправдати очікувань по індексуванню і цитуванню статті.

- **Author Impact Beamplots** — це новий інструмент візуалізації в **Web of Science**, що демонструє діапазон впливу публікацій та цитування дослідника на єдину добірку даних. Цей інструмент добре узгоджується з глобальними зусиллями наукової спільноти щодо реформування оцінки досліджень і заохочення до відповідального використання метрик. Оскільки Author Impact Beamplots використовує нормалізовану метрику цитування, не карає невинувато дослідників з пробілами в їх публікаційній історії та не ставить в невинувате становище тих, хто працює в областях з публікаційною активністю, що явно відрізняється.

- **DOI (Digital Object Identifier)** — це цифровий ідентифікатор об'єкта, який може бути присвоєно науковим збірникам, журналам, монографіям та підручникам, окремим статтям, розділам наукової книги тощо. Це свого роду серійний номер, який використовують для постійної та унікальної ідентифікації об'єктів інтелектуальної власності.

- **Impact Factor (JIF, імпакт-фактор)** – найвідоміший бібліометричний показник, який показує кількість посилань, отриманих журналом у певному році, за статті, що вийшли протягом двох попередніх років. Часто для того, щоб підкреслити початкову приналежність цього показника до індексу цитування **Web of Science**, можна зустріти аббревіатуру **JCR (Journal Citation Reports)**.

- **IPP (Impact Per Publication)** – вказує середню кількість цитувань, яка припадає на одну статтю, розміщену в журналі. Насправді це аналог імпаکت-фактора, але тільки на базі Scopus. Головна відмінність від імпаکت-фактора полягає в тому, що IPP враховує кількість статей за останні 3 роки.

- **ISBN (The International Standard Book Number)** — міжнародний стандартний номер книги; універсальний ідентифікаційний код, який проставляється на книгах незалежно від способу їх виготовлення, розповсюдження, тиражу та обсягу. ISBN однозначно й безпомилково ідентифікує лише одне неперіодичне видання одного конкретного видавця, є неповторним і використовується тільки для цього видання.

- **ISSN (International Standard Serial Number)** — це міжнародний стандартний номер періодичного видання (ЗМІ); цифровий восьмизначний код, який ідентифікує періодичне видання незалежно від країни походження. Перевірити реальність ISSN, а також інформацію про видання, якому воно присвоєно, можна на офіційному ISSN-порталі (<https://portal.issn.org>), вписавши в поле пошуку ISSN, що перевіряється у форматі: 2617-7064.

- **Journal Citation Indicator (JCI)** – запроваджений **Web of Science** показник відношення цитованості журналу до середньої цитованості всіх журналів в тому ж році та галузі науки. Показник **JCI** є майже прямим аналогом показника **SNIP** від бази Scopus, оскільки останній є нормованим за джерелами рівнем цитованості статті або журналу.

- **Open Journal Systems (OJS)** — це програмне забезпечення з відкритим вихідним кодом для ведення рецензованих журналів. **OJS** було розроблено для сприяння розвитку рецензованих публікацій з відкритим доступом, надання технічної інфраструктури не лише для презентації в Інтернеті журнальних статей, але і для усього процесу редакційного керування, в тому числі індексації публікованих матеріалів.

- **Publons** — це вебсайт та безкоштовна служба для вчених для відстеження, перевірки та демонстрації своїх публікацій та редакційних матеріалів для академічних журналів. Вона була запущена в 2012 році, а до 2017 року до цього сайту приєдналося більше 200 000 дослідників, що додало більше одного мільйона відгуків у 25 000 журналів.

Publons видає підтверджену рецензію на огляд та редакційну діяльність журналів. Це продемонстровано на онлайн-профілях рецензентів, і його можна завантажити для включення в резюме, фінансування та робочих програм, а також просування по службі та оцінки ефективності.

- **SJR** – показник Scopus, аналогічний імпакт-фактору. Дає можливість оцінити науковий престиж наукових праць, виходячи з кількості цитувань на кожен документ. Журнал наділяє власним «престижем», або статусом, інші журнали, цитуючи опубліковані в них матеріали. Фактично це означає, що цитата з джерела з відносно високим показником SJR має більшу цінність, ніж цитата з джерела з нижчим показником SJR.

- **SNIP (Source Normalized Impact Per Paper)** – нормалізований показник цитованості журналу, який використовується базою даних Scopus. **SNIP** враховує рівень цитування у кожній науковій галузі, що дозволяє порівнювати журнали різної тематики. Цей показник враховує посилання, зроблені поточного року, на статті, опубліковані протягом трьох попередніх років.

- **Times Cited** – підрахунок кількості цитувань в Web of Science. Є одним із простих і популярних показників для визначення впливу статті чи автора. Дає можливість шукати автора, окрему статтю чи тему та дізнатися, скільки разів статті цитувалися в базах даних Web of Science. Університети часто переглядають цю інформацію для прийняття рішень щодо найму, підвищення та перебування на посаді.

Наукометричні бази даних:

Scopus

 Clarivate
Web of Science™

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Google Scholar

- **Index Copernicus (IC)** – польська міжнародна наукометрична база даних, що включає індексування, ранжування, реферування журналів і статей. База даних має кілька інструментів оцінки продуктивності, які дозволяють відстежувати вплив наукових робіт і публікацій, окремих вчених або науково-дослідних установ. База даних перебуває у веденні Index Copernicus International.

- **Google Scholar** або **Google Академія** — вільна доступна пошукова система, яка індексує повний текст наукових публікацій всіх форматів і дисциплін. Індекс Google Scholar включає в себе більшість рецензованих онлайн-журналів Європи та Америки. За функціями він схожий на вільно доступні системи Scirus від Elsevier, CiteSeerX і getCITED, а також на засновані на підписці Elsevier в Scopus і Thomson ISI's Web of Science.

- **Scopus** — бібліографічна і реферативна база даних та інструмент для відстеження цитованості статей, опублікованих у наукових виданнях. Рубрикатор Scopus (**ASJK**) має 27 базових тематичних розділів, поділених на 335 підрозділів, політематичні статті індексуються одразу в кількох розділах. Індексує 18,000 назв наукових видань з технічних, медичних та гуманітарних наук 5000 видавців. База даних індексуює наукові журнали, матеріали конференцій та серіальні книжкові видання. Розробником та власником SciVerse Scopus є видавнича корпорація Elsevier.

- **Web Of Science** – найстаріша в світі і одна з найавторитетніших наукометричних баз, є власністю компанії Clarivate Analytics. На сьогодні на платформі Web of Science розташовано 15 баз даних, індексується більше 33 тисяч видань з усіх дисциплін. Основною частиною колекції є наукометрична база даних **Web of Science Core Collection (WoSCC)**, яка складається з індексів наукового цитування періодичних видань з природничих і технічних наук – Science Citation Index Expanded (SCIE), з суспільних – Social Sciences Citation Index (SSCI) та з гуманітарних – Art and Humanities Citation Index (AHCI). З 2015 року розширена мультидисциплінарним індексом Emerging Source Citation Index (ESCI). Також в WoSCC представлено індекси цитувань кращих конференцій Conference Proceedings Citation Index (CPCI) та монографії Book Citation Index BkCI.

Рейтинги закладів вищої освіти:

- **Рейтинг найкращих університетів світу (QS World University Rankings)** — глобальне дослідження та створений на його основі рейтинг найкращих вищих навчальних закладів світового значення за показником їх досягнень у галузі освіти і науки. Вважається одним з найбільш впливових глобальних рейтингів університетів. Розроблений в 2004 році Quacquarelli Symonds спільно з британським виданням Times Higher Education.

Рівень досягнень університетів оцінюється на підставі результатів комбінації статистичного аналізу діяльності навчальних закладів, аудійованих даних (включаючи інформацію за індексом цитування з бази даних **Scopus**), а також даних глобального експертного опитування представників міжнародної академічної спільноти і роботодавців, які висловлюють свої думки про університети.

До 2010 року був відомий як **The World University Rankings**. З 2010 року єдиний рейтинг розділився на два:

- видання **Times Higher Education** випускає рейтинг найкращих університетів світу **The World Reputation Rankings** спільно з агентством Thomson Reuters;
- Quacquarelli Symonds продовжує випускати рейтинг під назвою **QS World University Rankings**.

Рейтинг оцінює університети за наступними показниками:

- репутація в академічному середовищі (40 %);
- цитованість наукових публікацій представників університету (20 %);
- співвідношення кількості викладачів і студентів (20 %);
- ставлення роботодавців до випускників (10 %);
- відносна чисельність іноземних викладачів і студентів (по 5 %).

- **Академічний рейтинг університетів світу (Academic Ranking of World Universities; ARWU)** складається в Інституті вищої освіти Університету Шанхай Цзяотун (Shanghai Jiao Tong University) і включає всі основні виші. Ранжування вишів здійснюється за формулою, яка враховує:
 - випускників-лауреатів Нобелівської премії або Медалі Філдса (10 %);
 - співробітників-лауреатів Нобелівської премії або Медалі Філдса (20 %);
 - «часто цитованих дослідників у 21 категорії» (20 %);
 - статті, опубліковані в журналах Nature або Science (20 %);
 - враховує індекси цитування для природничих і гуманітарних наук Інституту наукової інформації (англ. Institute for Scientific Information, ISI) Science Citation Index і Social Sciences Citation Index, а також індекси провідних журналів Arts and Humanities Citation Index (20 %);
 - успішність студентів (10 %).